

พุทธมามกะ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันข้อ ๒๘๘. นี่มันคำถามซ้ำ แล้วก็ข้อ ๒๘๐. อันนี้ข้อ ๒๘๐.

ถาม : ๒๘๐. เรื่อง “เพราะไม่อยากเป็นขุยไฟ”

หลวงพ่ : ตอบขุยไฟไปนะ นี่เขาถามกลับมา “เพราะไม่อยากเป็นขุยไฟ”

ถาม : โยมได้รับฟังการตอบปัญหาของหลวงพ่แล้วซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง ธรรม
แท้นั้นลึกซึ้งนัก หากใครไม่ประสบด้วยหัวใจของตนเองจะแยกแยะถึงความแตกต่างได้
อย่างไร ผลของการปฏิบัตินั้นมีทั้งที่เกิดขึ้น เพราะเจตนาที่เราเป็นผู้กระทำ

หลวงพ่ : เห็นไหม ผลในการปฏิบัติที่เกิดขึ้น เป็นเพราะเจตนาที่เป็นผู้กระทำ

“เจตนาเป็นผู้กระทำ.. ไม่ใช่สังขาร !”

ถาม : แต่เนื่องจากเรามีการอบรมจิตใจ รู้จักกุศล-อกุศลอย่างต่อเนื่อง จึงสามารถ
ที่จะละหรือปล่อยวางได้ด้วยเจตนาที่เป็นสามัญญสำนึก.. เจตนาที่เป็นสามัญญสำนึก ซึ่งโยม
คิดว่าเป็นสิ่งที่ควรฝึก เพราะอย่างน้อยก็เป็นการทวนกระแสของกิเลส ส่วนผลของการ
ปฏิบัติที่เกิดขึ้นโดยพ้นจากเจตนาของเราเป็นผู้กระทำนั้น เป็นสิ่งที่พุดให้คนที่ไม่เคย
ประสบฟังเท่าไรเขาก็ไม่อาจจินตนาการได้ถึง

แต่อยากจะกราบเรียนถามหลวงพ่ในครั้งนี่ เพราะในบางครั้งโยมเกิดสภาวะที่
ใจไม่รับรู้ถึงความหมายของสิ่งที่มากระทบ อย่างเช่นเวลามีคนมาพุดเยินยอเรา โยมฟังที่
เขาพุดทุกคำ แต่กลับไม่รับรู้ความหมายของคำพุดในขณะนั้น ทั้งที่เป็นคำพุดตรงๆ ง่ายๆ
เมื่อผ่านเหตุการณ์นั้นแล้ว และนำคำพุดนั้นมาพิจารณาอีกครั้งถึงรู้ว่า คำพุดนี้มี

ความหมายอย่างไร ทำให้โยมรู้สึกแปลกใจ เพราะรู้ตัวอยู่ ฟังอยู่ และควรจะได้ใจต่อคำพูดนั้น แต่ทำไมมันจึงเป็นแค่เสียงที่ผ่านไป

ที่ต้องกราบเรียนถามเพื่อความกระจ่าง เนื่องจากมันแตกต่างจากสภาวะที่เคยประสบมา เพราะโยมรู้สึกว่าการจะนำหน้าอยู่เสมอ และโยมจะไม่เป็นขุยไผ่ ! โยมจะไม่เป็นขุยไผ่ ที่จะทำลายตัวเอง จึงต้องขอความเมตตาจากหลวงพ่อก็คือเป็นแนวทางสอนใจด้วยครับ

หลวงพ่อก : ครั้งนี้เป็นขุยไผ่ นี้ตอบขุยไผ่ไปเพราะคำถามเขาถามมาอย่างนั้น คำถามมาว่าสิ่งที่กำหนดพุทธโธ สิ่งที่เป็นการปฏิบัตินี้มันเป็นเรื่องที่ลำบาก เป็นเรื่องที่ยากใช้ไหม แล้วก็ไปรู้ซื่อๆ รู้เฉยๆ ถ้ารู้ซื่อๆ รู้เฉยๆ มันก็เป็นขุยไผ่ แล้วก็อ้างว่ามันไม่มีเจตนาไง สิ่งนี้พอไม่มีเจตนาทำผิด มีแต่เจตนาที่ดี

อ้างเจตนาไม่ได้นะ.. ถ้าอ้างเจตนาเราก็คงไปถึงเวลาเราไปโรงพยาบาล เห็นไหมเวลาให้เลือดเขาให้เลือดบวกมา พยาบาลมีเจตนาทำผิดที่ไหน ถ้าเจตนา นี้เจตนาของเขาเป็นเจตนาดีจะตาย เพราะคนเข้าโรงพยาบาลนี้หมอต้องรักษาให้ดีทุกคนแหละ แต่ด้วยความผิดพลาด เพราะเลือดมันหลงมา ฉีดเลือดบวกมันหลงมาใช่ไหมแล้วไปให้นี้ก็เจตนาเขาก็ไม่มี

นี่อ้างแต่ว่าเป็นเจตนาที่ดี ทำสิ่งที่ดี สิ่งนั้นมันไม่ได้อยู่ที่เจตนา มันอยู่ที่ “ถูกหรือผิด” มันอยู่ที่ “ทำถูกต้อง หรือ ทำไม่ถูกต้อง” ถ้าถูกต้อง ทีนี้คำว่าเจตนาของเขา เห็นไหมที่เขาบอกว่าภาวนาไปนี่ให้รู้เฉยๆ ไม่ต้องทำอะไรเลย สักแต่ว่า ทุกอย่างสักแต่ว่าแล้วมันจะถึงนิพพานอะไรกันไปนี่ แล้วก็ตื่นกันไป.. เราถึงบอกว่ามันจะเป็นขุยไผ่ไง

ที่เป็นขุยไผ่เพราะอะไร เพราะมันไม่มีข้อเท็จจริง ไม่มีผลรองรับ ถ้าเราทำไปมันก็ทำให้ชีวิตเรานั้นเหมือนขุยไผ่ เวลาปลุกไผ่ พอหมดอายุขัยมันจะเกิดขุยของมัน ถ้าคนไม่เข้าใจ โอ๊ย.. เกิดขุยไผ่มันมีขุยมีดอก โอ๊ย.. สวยงามมาก กลับไปดีใจกับมัน มันจะตายอยู่แล้ว

นี่ก็เหมือนกัน พอเวลาปฏิบัติไปนิดหน่อยนะ โอ๊ย.. สบาย สบาย สบาย.. มันจะตายอยู่แล้วมันจะเอาสบายมาจากไหน กิเลสมันไม่ได้ชำระสักตัวมันจะเอาสบายมาจาก

ไหนด มันเป็นไปได้หรือไม่ หอก มันถึงจะเป็นขุยไผ่ทำลายตัวมันเองไง แต่พอมาปฏิบัติเอาจริงเออจ้ง นี่เออจริงเออจ้ง เห็นไหม คุณิเราต้องรดน้ำ เราต้องพรวนดิน กว่ามันจะแตกหน่อ กว่ามันจะมีหน่อออกมา กว่าเราจะเอามาเป็นอาหารได้ หรือเราจะปล่อยให้ใช้เป็นที่จักสานต่อไปข้างหน้า นั่นนะมันเป็นข้อเท็จจริงของมัน นี่การกระทำของเรามันต้องมีข้อเท็จจริงของมัน

ทีนี้ถ้าไม่ยากเป็นขุยไผ่.. ไม่อยากเป็นขุยไผ่เราต้องมีสติ มีสติแล้วเราตรวจสอบตัวเราเองไง นี่มันเป็นอกาลิโกนะ ไม่มีกาลไม่มีเวลา.. นี้คำว่าอกาลิโก เห็นไหม ไม่มีกาลไม่มีเวลา นี่เราก็อ้างพุทธกาลแล้วไม่มีพระอรหันต์ ยิ่งต่อไป ๕,๐๐๐ ปีแล้วไม่มีพระอรหันต์..

ไอ้ที่มันเป็นพุทธพยากรณ์ มันเป็นอนาคตังสญาณของพระพุทธเจ้าเท่านั้นเอง ว่าถึงเวลาแล้วคนเรา นี่การสร้างบุญกุศลมาเป็นยุคเป็นคราว.. เป็นยุคเป็นคราว เห็นไหม นี่สหชาติเกิดพร้อมพระพุทธเจ้า นี่ผู้พร้อมตลอดไป แล้วถึงพุทธกาล ถึงพุทธกาลในสมัยปัจจุบันนี้มันยังมีโอกาสที่พวกเราเข้มแข็งได้อีกรอบหนึ่ง แล้วพอไปข้างหน้ามันเหมือนนี่คุณิ เห็นไหมเมื่อตอนเราเป็นเด็กๆ การศึกษาของชาติเมื่อก่อนมันมี ม.๘ อู้ฮู.. ทางวิชาการเข้มงวดมาก เดี่ยวนี้อ่อนแอหมดเลย เดี่ยวนี้การศึกษาอ่อนหมด ทุกอย่างอ่อนหมด นี่ดูยุคดูคราวสิ

ไอ้นี้ก็เหมือนกัน ฉะนั้นถึงว่ามัน ๕,๐๐๐ ปีไปแล้วคนจะเข้าไม่ถึงธรรมๆ นี่พระพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้ แต่ถ้ายกกว่ากาลเวลา.. นี้ไม่มีกาลไม่มีเวลา ถ้าวเวลานี้มันปิดกั้นมรรคผล ถ้ามัน ๕,๐๐๐ ปีไม่ได้แล้ว มันหมดจาก ๕,๐๐๐ ปีไปแล้วมันก็ต้องไม่มีศาสนาสิ พระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ได้อย่างไร อนาคตวงศ์จะมาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าข้างหน้าอีกเยอะแยะเลย แล้วมันเกี่ยวอะไรกับกาลเวลาละ

มันเกี่ยวกับบุญกุศล มันเกี่ยวกับการสร้างสมบุญญาธิการมาของพระศรีอริยเมตไตรย ของพระพุทธเจ้าในอนาคตวงศ์ข้างหน้านั่น ถ้าเขาสร้างขึ้นมาเพราะเขามีบุญญาธิการมา ก็เหมือนกันเรานี่ คุณิถ้าเราศึกษาดี เรามีความเข้มแข็งดี เราทำคุณงามความดีของเราขึ้นมา มันก็ได้มรรคได้ผลตามความเป็นจริง แต่เพราะเราอ่อนแอเองไง เรา

อ่อนแอเอง.. มรรคผลมันก็มี ถ้าใครทำจริงก็ต้องได้ตามความเป็นจริงนั้น แต่เราอ่อนแอเองใช่ไหม แล้วก็บอกว่าหมดกาลหมดสมัย

พระพุทธเจ้าบอกพระอานนทไว้มั้ย เวลาพระอานนทอุปัฏฐากพระพุทธเจ้า เวลาพระพุทธเจ้าจะนิพพาน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว นี่จะทำอะไร การปกครองของสงฆ์จะอย่างไร แล้วมรรคผลจะหมดหรือยัง พระพุทธเจ้าบอกไว้มั้ย

“ถ้าเมื่อใดมีผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม.. โลกนี้จะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย”

ถ้ามีการกระทำต่อไป “ผู้ใดปฏิบัติสมควรไป” เหตุผลสมควร เหตุผลที่เป็นได้ มันเป็นไปได้ตลอดไป ถ้าไม่มีศาสนาเลย ใครมาตรัสรู้เองก็เป็นพระปัจเจกพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพระพุทธเจ้า ที่นี้ไม่มีศาสนาเลย ไม่มีคำสอนเลย ถ้าคนตรัสรู้เองก็เป็นพระปัจเจกพระพุทธเจ้า แต่การจะเป็นพระปัจเจกพระพุทธเจ้าก็ต้อง ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย

ใครจะตรัสรู้ได้เองมันต้องมีบุญญาธิการมา คืออบรมจิตมาก่อน อย่างที่ว่าพระพุทธเจ้าจะมาก่อข้างหน้า ผู้ใดทำบุญกุศลมา ผู้ใดทำคุณงามความดีมา ทำดีมาแล้วมาก่อข้างนั้น ถ้าไม่มีศาสนาเลยมาก่อก็เป็นพระปัจเจกพระพุทธเจ้า ไม่มีศาสนาเลยนะทำไมยังตรัสรู้ได้ล่ะ.. แต่ในเมื่อความเชื่อใจ ในความเชื่อบอกว่าเมื่อนั้นจะเป็นอย่างนั้น เมื่อนี้จะเป็นอย่างนี้ไป เราบอกว่ามันไม่มี มันไม่มีไม่ไป พอไม่มีไม่ไปไป เราไม่กล้าพิสูจน์

ถ้ามรรคผลมันมี ทุกอย่างมันมีใช่ไหม เวลาเราปฏิบัติไป ผิดถูกเราตรวจสอบ เราพิจารณาได้ เพราะถ้ามีกิเลสอยู่ทุกคนต้องสงสัย มันจะมีสงสัยเล็กๆ ลึกๆ ว่า อ้อ.. มันจะเป็นอย่างนั้นจริงหรือเปล่า แต่ถ้าเป็นความจริงตรงนี้มันไม่มี นี่พอมันสงสัย อ้อ.. มันจะมีอย่างนั้นหรือเปล่า แต่ ! เห็นไหม มีแต่แล้ว.. แต่ถึงพุทธกาลแล้วอย่างนี้ มันมีข้อต่อรองไว้

แต่ถ้าเรามั่นใจของเราว่ามรรคผลมี ทุกอย่างมี แล้วมันมีตามข้อเท็จจริงไป เราจะไม่เอากาลเวลาบอกว่าถึงแล้ว พันยุคพันสมัยแล้ว ไม่มี ! ใ้ันี่ไม่เอามาเทียบเลย.. เราจะเอาความจริงเราเทียบตลอด ถ้าเอาความจริงมาเทียบตลอด มันก็ไม่ใช่ขุขุไผ่

ที่ว่ามันจะเป็นขุยไผ่.. เป็นขุยไผ่เพราะว่าเราเอง เราเองอ่อนแอ พออ่อนแอปั๊บ พอเราอ่อนแอนะอยู่ในกระแสเราสังเกตได้ไหม กระแสที่เขาปฏิบัติกันเรามองไปสิ เรามองที่เขาปฏิบัติไป เราไม่เชื่อ เราไม่เห็นด้วย เห็นไหม ทำไมคนเขาไปกัน อู้อู้อ.. เป็นกระแสไปเลยเพราะอะไร เพราะจิตใจเขาอ่อนแอ เขาไม่กล้าทบทวนในใจของเขา เขาไม่กล้าถามตัวเองว่าจริงหรือไม่จริง ไม่กล้าให้ตรวจสอบตัวเองอยู่ว่าจริงหรือไม่จริง แต่เห็นเขาไปไง จะมีพูดอยู่คำหนึ่ง

“ถ้าไม่จริงทำไมคนไปเยอะแยะ.. ไม่จริงทำไมคนเชื่อถือ”

แล้วคนเชื่อถือนี่คนมันโง่หรือคนมันฉลาดล่ะ อ้าว.. ทำไมไม่ถามกลับล่ะ เราไปมองนี่เพราะจิตใจเราอ่อนแอ.. แต่ถ้าจิตใจเราเข้มแข็ง เข้มแข็งเพราะเหตุใด เข้มแข็งเพราะได้สร้างบุญกุศลมา

พระพาหิยะ.. ที่บอกว่าเวลาฟังเทศน์พระพุทธเจ้าทีเดียวนั้นเป็นพระอรหันต์เลย แล้วเวลาฟังเทศน์นะ เวลาเรือแตกมานี่แหละ เสร็จแล้วพอไปฟังเทศน์พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอกกำลังบิณฑบาตอยู่ ก็บอกว่าคนเรานี้อายุมันไม่แน่นอน ขอพระพุทธเจ้าเทศน์เถิด พระพุทธเจ้าก็เทศน์ พอเทศน์เสร็จเป็นพระอรหันต์เลย พอเทศน์เสร็จเป็นพระอรหันต์ไปนี้จะขอบวช พระพุทธเจ้าบอกว่าถ้าเธอขอบวชเธอไม่มีบริวาร ต้องไปหาบริวาร พอไปหาบริวารนี้ควายขวิดตายเลย

นี่คนถามพระพุทธเจ้ามากกว่ามันเป็นเพราะอะไร ทำไมฟังเทศน์ทีเดียวนั้นเป็นพระอรหันต์เลย พระพุทธเจ้าบอกว่าอดีตชาติ ชาติที่แล้วๆ มาเขาสร้างกุศลมาอย่างนั้นๆ จนมาชาติสุดท้ายเป็นนักบวช ๕ คน นัดกันขึ้นไปภาวนาบนหน้าผาตัด ทำเป็นพะองขึ้นไป พอขึ้นไปแล้วก็ถีบทิ้งเลย แล้วก็บอกว่าถ้าใครภาวนาต้องภาวนาให้สำเร็จเป็นพระอรหันต์เท่านั้นถึงจะเหาะลงมาเองได้ ไม่มีการลงมาเลยนะ เหาะลงมา ๒ องค์เป็นพระอรหันต์ แล้วตายเป็นพรหมขึ้นไปที่มาเตือนพระพาหิยะนี่แหละ แล้วพระพาหิยะตายอยู่บนนั้น

นี่ภาวนาสละชีวิตกันมาตลอดใจ แล้วพอมาฟังเทศน์พระพุทธเจ้า เห็นไหม พอพระพุทธเจ้าเทศน์ทีเดียวนั้นเป็นพระอรหันต์.. นี่พระพุทธเจ้าพูดไว้ในพระไตรปิฎก เราจะบอกว่าคนที่ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ปฏิบัติได้ง่ายนี้เขาสร้างมาทั้งนั้น เขาทำของเขา

ฉะนั้นก็ย้อนกลับมาที่เราสิ ถ้าย้อนกลับมาที่เรา เราได้สร้างบุญญาธิการมาเท่าไร เราได้สร้างบุญมา ถ้าเราได้สร้างบุญมานี้โทษนะ ไอ้พวกหัวแข็ง ไอ้พวกไม่ค่อยเชื่อ ไอ้พวกนี้สร้างบุญมาเยอะมันต้องทดสอบ แต่ไอ้พวกไปตามกระแสกันนี้อ่อนแอมมาก จิตใจอ่อนแอมมาก

คำว่าหัวแข็งนี้มันเป็นศัพท์ทาง โลกกว่าคนที่ไม่เอาไหน แต่ถ้าคนมีปัญญาเนะมันจะคิด “กาลามสูตร” พระพุทธเจ้าบอกไว้แล้วแบบว่าไม่ให้เชื่อตามกัน ไม่ให้เชื่อทุกอย่าง ให้เชื่อในผลการปฏิบัติ.. นี้พูดถึงถ้าปฏิบัติมาถูกต้อง นี้เพียงแต่ว่า “เป็นขุยไผ่และไม่เป็นขุยไผ่”

เป็นขุยไผ่เพราะเราเห็นกระแสเขาเป็นอย่างนั้น แล้วยิ่งใครเชื่อมั่นในตัวเอง ว่าตัวเองทำได้มากได้น้อยแค่ไหน ความเชื่อมั่นตัวเองนะถ้าเป็นปัจจัยตัดตั้ง เป็นสันติภูมิจโก มั่นรู้เองเห็นเองนี่องอาจกล้าหาญมาก แต่องอาจกล้าหาญขนาดไหนมันก็มีเหตุมีผล มันมีเหตุมีผลหมายถึงว่า

“ธัมมสากัจฉา เอตัมมังคลมุตตมมัง”

เอตัมมังคลมุตตมมัง.. การสนทนาธรรมเป็นมงคลอย่างยิ่ง มันได้ตรวจสอบ ครูบา อาจารย์ตรวจสอบ คุณกันตรวจสอบกัน ถ้าคุณกันตรวจสอบกันมันก็จะว่าไม่ให้เรามีทิฐิของเรา

“ทิฐิ ! สัมมาทิฐิ มิจฉาทิฐิ”

ถ้าเป็นสัมมาทิฐิ คือทิฐิที่ถูกต้อง.. ถูกต้องก็คือความถูกต้อง ถูกต้องทำไมคุยกันไม่ได้ แต่ถ้าเป็นมิจฉาทิฐิ.. มิจฉาทิฐิเวลาคุยกันมันขัดแย้งกัน ถ้าขัดแย้งกันมันต้องเป็นขุยไผ่คนหนึ่ง ในเมื่อมีการขัดแย้งกัน อันหนึ่งต้องถูกอันหนึ่งต้องผิด ถ้าอันหนึ่งผิด อันหนึ่งก็เป็นขุยไผ่ ถ้าขุยไผ่ถ้าแก้ไขขึ้นมา..

ขุยไผ่นี่มันแก้ไขไม่ได้นะ ขุยไผ่เวลามันเป็นขุยไผ่แล้วมันต้องตาย แต่นี้เป็นความรู้สึก เป็นการเปรียบเทียบว่าถ้าเป็นขุยไผ่นี่มันตาย.. ถ้าถือผิดอยู่นี้มันก็เป็นขุยไผ่ แต่ถ้าเรามาแก้ไขแล้ว.. ขุยไผ่ทำไมมันแก้ไขได้ละ แก้ไขได้เพราะถ้ามันกลับมา มันจะกลับมาเป็นความถูกต้องจึงามันก็ไม่เป็นขุยไผ่

นี่เพียงแต่เวลาจิตใจอ่อนแอไป เขาเจตนาดี เขาสอนดีเขาทำดี.. เจตนาดีนี้ให้เลือด
 บวกมาตลอดเลย พอบวกมาแล้ว ต่อไปก็เจตนาดีนี้ใกล้ตายแล้วเพราะเลือดมันบวก เขา
 ว่าเจตนาเขาดีไป แต่ถ้าเจตนาดีนี้เลือดบวกเขาไม่ให้ซะ เขาต้องเช็คก่อนว่าเลือดมัน
 สะอาดบริสุทธิ์หรือไม่สะอาดบริสุทธิ์.. อันนั้นอันหนึ่ง

ฉะนั้นเราฟังไว้.. เราฟังไว้ เวลาครูบาอาจารย์นะ เพราะว่าถ้ามันสัปปายะ ๔

๑. ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ เป็นสิ่งที่หายาก
๒. หมุกณะ ความเห็นที่ผิดเสมอกัน ความเห็นที่ผิดเสมอกัน ปฏิบัติด้วยกัน ไม่มีความ
 ขัดแย้งกัน นี่ถึงบอกว่าหมุกณะเป็นสัปปายะหายาก
๓. สถานที่ที่เป็นสัปปายะ สถานที่ที่สงบสงัด สถานที่ที่ไม่มีอะไรเข้ามารบกวนนี้
 หายาก
๔. อาหารเป็นสัปปายะ อาหารเป็นสัปปายะคือว่าอาหารเบาๆ อาหารจืดแล้วไม่
 ว่าง่วง อาหารจืดแล้วไม่สัปหงกว่าง่วง นี่เป็นสัปปายะ.. ไม่ใช่ว่าอาหาร
 เป็นสัปปายะนี้ แหม.. ถ้าถูกใจฉันเป็นสัปปายะไม่ใช่ ถูกใจฉันเป็นอาหาร
 ไขมันเป็นอาหารต่างๆ ฉันเข้าไปแล้วสัปหงกว่าง่วงไม่เป็นสัปปายะ อาหาร
 อะไร อย่างข้าวเปล่าๆ ฉันเข้าไปแล้วเพื่อดำรงชีวิต แล้วนั่งสมาธิไปแล้วไม่
 สัปหงกว่าง่วงนี่เป็นสัปปายะ

นี่สัปปายะ ๔ ! อันดับที่ ๑ นะ ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ สิ่งที่เป็นสัปปายะนี้หา
 ยากที่สุด นี่หายากที่สุดเพราะอะไร เพราะเรารู้ได้อย่างไรว่าอาจารย์ของเราจะจริงหรือไม่
 จริง ผู้บวชใหม่มาทุกคนก็เสาะแสวงหา การแสวงหาถ้าเรามีพื้นฐานขึ้นมา นี่เราฟังนะ..
 จริงๆ พวกเราจิตใจสำนึกมันรู้ได้ รู้ได้ว่าถูกหรือไม่ถูก ถ้าไม่ถูก ไม่ถูกเราก็เปลี่ยนของเรา
 เราหาทางของเราเพราะตัวอาจารย์เองว่าจะปฏิบัติจะรู้จริง มันก็กระเสือกกระสน

หลวงปู่มั่น สมัยที่ท่านอยู่ทางอีสาน เห็นไหม กำลังไม่พอ.. กำลังไม่พอนะ ท่าน
 ที่หมุกณะเลยขึ้นไปเชียงใหม่ เพราะกำลังไม่พอ ท่านรู้ว่าท่านยังไม่จบ ท่านสอนได้ !
 ท่านสอนได้นะ ท่านก็สอนหมุกณะ หลวงปู่สิงห์ให้ดูแลอยู่ สุดท้ายแล้วรู้ว่ากำลังตัวเอง
 ไม่พอ นี่เอาแม่ไปส่งที่อุบลฯ แล้วลงมากรุงเทพฯ ขึ้นเชียงใหม่ หายไปอีก ๑๑ ปี กลับมา
 อีกรอบหนึ่ง “มา ! แก่จิตมันแก่ยากนะ ผู้เฒ่าจะแก่วะ ผู้เฒ่าตายไปแล้วจะไม่มีใครแก่นะ”

ไม่บอกกำลังไม่พอเลย “มา ! มา ! แก่จิตมันแก่มากนะ ผู้เฒ่าจะแก่วะ.. ผู้เฒ่าจะแก่วะ”

ผู้เฒ่าคือตัวท่าน คือท่านเป็นผู้เฒ่า “ผู้เฒ่าจะแก่วะ.. แก่จิตมันแก่มากนะ” ไม่เคยบอกว่ากำลังไม่พอเลย แต่ก่อนหน้านั้นนะสอนได้ โอ้โฮ.. ลูกศิษย์ลูกหาทั้งภาคอีสาน ท่านว่า “กำลังไม่พอ.. กำลังไม่พอ” หาอุบาย.. หาอุบายหลบเอา หลบขึ้นไปเชียงใหม่

นี่แต่ละองค์ว่าจะได้มา แล้วเวลาท่านได้มาแล้ว พอหลวงปู่มันท่านได้มาแล้ว เวลาครูบาอาจารย์ “นี่องค์นี้นะ องค์นี้ใช้ได้.. องค์นี้ใช้ได้” อย่างเช่นหลวงตา เห็นไหม ท่านว่า “หมูกะจำไว้นะ ต่อไปให้ฟังมหายะ มหานี้ดีทั้งนอกดีทั้งใน” นอกคือว่าเป็นผู้นำ นอกคือว่าไม่ไปตามกระแสโลก นอกคือสังคมโลก.. ใน ในคือหัวใจนั้น

“ดินนอกและดินใน” ถ้าดินนอก เห็นไหม ดินแต่มารยาทสังคม แต่ในมันเน่า ถ้าในมันดี ข้างนอกเน่า ยิ่งดีใหญ่เลย.. ผ้าจีวรห่อทอง ข้างในดีข้างนอกเน่า อย่างเช่นหลวงปู่เจี๊ยะ.. หลวงปู่เจี๊ยะนี่หลวงปู่มันท่านเรียกเอง “ผ้าจีวรห่อทอง”

ผ้าจีวรอยู่ข้างนอก ข้างนอกมันเหมือนผ้าจีวรเลย แต่ข้างในดี เห็นไหม แต่เวลาหลวงตานี้หลวงปู่มันพูดเอง “ให้ฟังมหายะ มหานี้ดีทั้งนอกทั้งใน” นอกคือสังคม มารยาทสังคมดี ใน.. ในคือหัวใจนั้นถูกต้องดีงาม นี่มันดินนอกดีใน.. บางทีดีแต่เน่าแต่ในเน่า ถ้าในดีมากข้างนอกเน่า.. แต่ดินนี้ข้างนอกไม่มีปัญหาเลย

นี่พูดถึงว่าหมูกะเป็นสัปปายะ.. นี่การเป็นขุยไผ่หรือไม่เป็นขุยไผ่มันมีครูบาอาจารย์ตรวจสอบได้ มันเป็นประโยชน์กับเรา เราจะตรวจสอบได้.. ถ้าไม่เป็นขุยไผ่ก็จบแล้วเนาะ วันนั้นขุยไผ่ตอบไป

ถาม : ๒๕๑. เรื่อง “ลมหายใจพร้อมกับบริกรรมพุทโธได้หรือไม่”

ลมหายใจพร้อมกับบริกรรมพุทโธได้หรือไม่.. กระผมมีโอกาสได้ฟังธรรมจากท่านในเว็บไซค์ ถูกจริตมากๆ ตรงไปตรงมาชัดเจน จนเข้าไปถึงความหมายของภวังค์กับสมาธิแท้ก็เมื่ออายุล่วงมาปีที่ ๕๕ นี้เอง ปกติก็จะใช้วิธีนั่งสมาธิตามตำราในหนังสือของครูบาอาจารย์ที่เคารพนับถือที่สุดในชีวิตองค์หนึ่ง เพราะมีความโยงโยงที่เหลือเชื่อ ที่วิทยาศาสตร์ไม่สามารถพิสูจน์ได้ ในโลกแห่งจิตวิญญาณ ทำให้มีโอกาสได้กราบ

นมัสการท่านเมื่อตอนวัยเบญจเพส เพราะมีชีปะขาวท่านหนึ่งมาเตือนในความฝัน ให้ไปนมัสการท่านให้ได้ เพราะจะมีภัย ซึ่งผมก็ไม่เคยรู้จักหรือได้ยินชื่อท่านมาก่อน แต่ที่สุดก็มีเหตุให้มีผู้พาไปกราบท่านจนได้ ก่อนที่ท่านจะมรณภาพไม่กี่เดือน

นี่คือที่มาของว่า ทำไมๆ ผมจึงใช้ชีวิตนั่งสมาธิตามที่ครูบาอาจารย์ท่านสั่งสอนมาตามตำราในหนังสือมาจนทุกวันนี้ ตั้งแต่วัยหนุ่มมาก็ใช้ชีวิตแบบลูกผู้ชายทั่วไป ถือศีล ๕ เพิ่งจะมาเอาจริงเมื่อ ๖-๗ ปีที่ผ่านมาตัวเอง และพอจะรับรู้ได้ถึงกฎแห่งกรรมที่ชดใช้ใน การกระทำของตนเองที่ผ่านมาในชีวิตในชาตินี้โดยตรงนี้แหละครับ เชื่อกฎของกรรม โศคติที่ในยุคแห่งเทคโนโลยีสามารถค้นคว้าธรรมะได้ไร้ขอบเขต จึงได้ฟังธรรมของ พระองค์หนึ่ง...

หลวงพ่ : (หัวเราะ)ไม่เข้าไปใกล้ละ.. ไม่เข้าไปใกล้หรอก

ถาม : มีคำถามดังนี้

๑. การบริการมพุทธโศ พุทธโศ ถูกจริตที่สุดเท่าที่เคยลอง เคยลองสัมมาอะระหัง ยุกหนอน ไปไม่รอด แต่พุทธโศนั่งสงบสู่ภวังค์ เมื่อเข้าลองใช้วิธีของท่านอาจารย์หายใจเข้า ออกซัดๆ แต่ไม่รุ่มมากพร้อมพุทธโศ รู้สึกว่านั่งไวกว่ามาก จะสามารถใช้วิธีนี้ได้หรือไม่ ครับ จุดประสงค์เพื่อจะขัดเกลาชีวิต “ลด ละ เลิกกิเลส” ตามแต่เนื่อนานบุญที่พอจะมีอยู่ คงไม่ต้องการให้สู้เป่าหมายเกินเอื้อม

หลวงพ่ : พุทธโศซัดๆ ได้ อุบายได้หมดนะ นี่เขาบอกเขาพุทธโศมา ลองมาทุกๆ อย่าง คำว่าในการปฏิบัติทางโลก จริตนิสัยของคนมันไม่เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ท่านจะบอก หลวงตาท่านบอกอะไรก็ได้ แต่ท่านชอบพุทธโศท่านก็ว่าพุทธโศ นี่เพียงแต่ผู้ที่ปฏิบัตินะ เวลาปฏิบัติไปนี่มันรู้มันเห็นเข้าไป เวลาพุทธโศอย่างเช่นหลวงปู่ฝั้นท่านบอกพุทธโศ พุทธะ

ฉะนั้นกรณีอื่นก็ได้เพราะกรรมฐาน ๔๐ ห้อง กรรมฐาน ๔๐ ห้องพระพุทธรเจ้า สอนไว้เอง พระพุทธรเจ้าเป็นศาสดาของเรา ก่อนหน้านั้นเขาบอก มีคนโต้แย้งมาบอกว่า พระพุทธรเจ้าก็ไม่ได้กำหนดพุทธโศ.. พระพุทธรเจ้าไม่ได้กำหนดพุทธโศหรอก

ก็จริงพระพุทธเจ้าไม่ได้กำหนดพุทโธหรือ เพราะพุทโธยังไม่มี พระพุทธเจ้าจะกำหนดได้อย่างไรละ เพราะพุทโธก็ยังไม่เกิด เพราะพระพุทธเจ้ายังไม่เป็น พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าจะรู้ได้อย่างไรว่าอะไรเป็นอะไร.. ตอนนั้นพระพุทธเจ้าเป็น เจ้าชายสิทธัตถะ เป็นราชกุมาร ยังไม่ได้เป็นพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าจะรู้อะไร แต่พอ พระพุทธเจ้ารู้แล้วนี่รู้ขึ้นมาได้อย่างไร

พอพระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้วนี่รู้เพราะเหตุไหน.. รู้เพราะที่หัวใจ หัวใจมันคืออะไร หัวใจมันคือธาตุรู้ ธาตุรู้ เห็นไหม ท่านถึงพุทธะ ! ไอ้คำนี้ถึงได้เกิดใจ แล้วพอ พระพุทธเจ้าเกิดแล้ว พุทธศาสนาเกิดแล้วถึงมีพุทธะ.. พุทธะถึงมีพุทโธ

นี้มีพุทโธขึ้นมาแล้วท่านก็สอนลูกศิษย์ให้กำหนดพุทโธ แต่ตอนที่ท่านยังทำอยู่ มันไม่มีพุทโธ ท่านถึงต้องไปเอาอานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออก กำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออกนี้มันมีมาแต่ตั้งแต่เดิม มีตั้งแต่สมัยโบราณมา เพราะฤๅษีชีไพรในพุทธกาลมันมีอยู่แล้ว เขาก็หัดภาวนาของเขาอยู่ พระพุทธเจ้าหัดภาวนา พระพุทธเจ้ายังไม่มีพุทโธก็ไปกำหนดลมหายใจพร้อมกับฤๅษีชีไพรเขาไป

ที่นี้ฤๅษีชีไพร แต่เพราะพระพุทธเจ้ามีอำนาจวาสนาของท่าน ท่านถึงย้อนกลับมาชำระกิเลส พอชำระกิเลสขึ้นมาแล้วท่านถึงวางกรรมฐาน ๔๐ กรรมฐานคือทำความสะอาดของใจ ๔๐ วิธีการ เห็นไหม พุทธานุสติ ธัมมานุสติ สังฆานุสติ.. อนุสติ ๑๐ นี่มรรณานุสติ ความคิดเรื่องความตายๆ นี่ก็เป็นแนวทางหนึ่ง คิดถึงความตาย คิดถึงอะไรนี่มันเป็น

ฉะนั้นสิ่งที่ว่าถ้ามันสัมมาอะระหังหรืออุบหนอพองหนออะไรนี่ ถ้ามันเพื่อความสงบมันได้ทั้งนั้นละ เพียงแต่ว่ามันสงบหรือไม่สงบละ มันไม่สงบเพราะอะไร นี่เขาบอกว่าแต่ไปไม่รอด เห็นไหม พอมาพุทโธจิตนิ่งสงบลงสู่ภวังค์ ถึงมาเข้าใจว่าอะไรเป็นภวังค์ อะไรไม่เป็นภวังค์ เวลาภวังค์นี้เรารู้เอง เรารู้เองว่า ถ้ามันพุทโธ พุทโธถ้ามันสงบเราจะรู้ว่าสงบเลย แต่ถ้ามันหายๆ ไป มันก็ๆ ว่าสงบ ทุกคนจะเข้าใจตัวเองว่าสงบนี่คือสมาธิ แต่ความจริงมันไม่ใช่มันตกภวังค์หมดเลย

แต่ถ้าเป็นสมาธินะชัดมาก.. สติพร้อมชัดมาก รู้เองเห็นเองชัดเจนมาก พอชัดเจนมากมันจะมีกำลังขึ้นมา แล้วพอทำอีกแล้วทำไม่ค่อยได้ ทำไม่ค่อยได้เราก้ใช้ปัญญาของเรา หัดฝึกปัญญาของเราเข้าไป

นี่พูดถึงการทำพุทธโศ.. เวลาพุทธโศ อย่างที่ว่าครูบาอาจารย์ท่านบอกเราชอบพุทธโศ พุทธโศเพราะเวลาปฏิบัติไปแล้ว เพราะเหมือนกับเราเคารพพระพุทธรเจ้า.. นี่เวลาพุทธโศ เวลาเทวดาต่างๆ เขามาฟังธรรมพระพุทธรเจ้า เห็นใหม่ มาฟังธรรมอะไร มาฟังธรรมที่ไหน เพราะอะไร เพราะเวลาเขาไปเกิดแล้ว พุทธโศนี่มันเหมือนกับภาษามคธ ภาษบาลี พุทธศาสนาจะใช้ภาษานี้ตลอด มันเหมือนกับภาษากลาง ฉะนั้นใครมามันจะเข้าใจได้

นี่คำว่าพุทธโศมันเหมือนกับเราระลึกถึงคุณงามความดี เราคิดถึงพุทธโศ พุทธโศ พุทธะ เห็นใหม่ นี่มันก็เหมือนกับทุกคนเขาจะคุ้มครองดูแล มันเป็นประโยชน์ใจ อันนี้ มันเป็นประโยชน์ในการภาวนานะ

ต่อไปข้อ ๒ ข้อ ๓ นี่ไม่ตอบ เพราะข้อ ๒ ข้อ ๓ นี่มันเข้าไปเต็มๆ เลย ! เต็มๆ เลย .. ฉะนั้นข้อ ๒ ข้อ ๓ ที่เขาถามว่ามันเป็นไปได้ไหม แต่เขาทำไม่ได้ พอทำไม่ได้เราจะพูดอย่างนี้

เราจะพูดอย่างนี้นะว่า.. นี่พุทธศาสนา เวลาพวกเราเป็นคฤหัสถ์เขาให้ระลึกถึง พระพุทธร พระธรรม พระสงฆ์ เวลาพระจุลจอมเกล้าฯ เนาะ เราไปอ่านประวัติพระ จุลจอมเกล้าฯ สิ จะส่งลูกไปเรียนนอก จะส่งลูกไปเรียนนอกนะพยายามทำ ที่เป็นพวก เจ้าฟ้าต่างๆ จะไปเรียนเมืองนอกนี้ให้ทำพิธี เขาเรียกโสกัณฑ์ โคนจุก พอโคนจุกเสร็จ แล้วนะให้พยายามทำพิธีพุทธมามกะ บางองค์ทำ ๒ รอบ ๓ รอบ เป็นห่วงมาก.. เป็นห่วง ว่าส่งลูกไปเรียนทางยุโรป แล้วทางยุโรปเขาพูดทางวิทยาศาสตร์ แล้วทางวิทยาศาสตร์ เห็นใหม่ มันเป็นเรื่องที่พิสูจน์กันได้ใช่ไหม ถ้าวัดจะไปเปลี่ยนศาสนา นี่พอแล้วจะเปลี่ยน ศาสนาถึงว่าทำพิธีให้เป็นชาวพุทธ

ชาวพุทธคืออะไร.. ชาวพุทธคือพุทธมามกะ ! พุทธมามกะคืออะไร.. พุทธมามกะ ต้องปฏิญาณตน ปฏิญาณตนถึงพระพุทธร พระธรรม พระสงฆ์.. ถ้าปฏิญาณตนถึงพระ พุทธร พระธรรม พระสงฆ์ นั้นถึงจะเป็นพุทธมามกะ !

ฉะนั้นสิ่งที่ออกนอกเรื่อง เห็นใหม่ ข้อ ๒ ข้อ ๓ นี่มันไม่เข้าสู่ศาสนา มันไม่เข้าสู่ อริยสัจ มันไม่เข้าสู่ความจริงเลย นี่พูดถึงวิญญูณ พุทธถึงสัมภเวสี พุทธถึงต่างๆ นี่มันไม่เข้าสู่ อริยสัจ เพราะว่ามันก็เป็นจิตวิญญูณของเขา มันก็เป็นจิตหนึ่ง.. เทวดาก็เป็นจิตหนึ่ง ทุกคนก็เป็นจิตหนึ่ง ต่างคนต่างจิตหนึ่ง จิตหนึ่งก็ต่างคนต่างแก้ไขตัวเอง

พระพุทธเจ้าสอนผู้จิตดวงนั้น   พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนให้ไปนับถือสิ่งอื่น
 พระพุทธเจ้าสอนให้พุทธมามกะ พุทธมามกะระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ !
 พระพุทธคือคุณธรรม.. ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้พุทธคุณ ธรรมคุณ
 สังฆคุณ

พุทธคุณ เห็นไหม เมตตาธรรม ปัญญาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
 เจ้า.. ศาสนามิเพราะมีใคร มันมีเพราะมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม นี่แก้ว
 สारพัตติกแก้วดวงที่ ๑

แก้วดวงที่ ๒ คือสังฆธรรม ! สังฆธรรม สังจะความจริง.. สังจะ ! ทุกข์ สมุทัย นิโรธ
 มรรคนี่คือสังจะ ถ้าพูดถึงพุทธมามกะมันต้องเข้าถึงตรงนี้ พูดถึงพระพุทธ พระธรรม
 พระสงฆ์.. พระสงฆ์คืออะไร เราไม่รู้จักสงฆ์จริงใช้ไหมเราถึงถวายเป็นสังฆทานกัน ถวาย
 สังฆทานเพื่อหมู่สงฆ์ไง

นี่สงฆ์ก็เป็นสมมุติสงฆ์   สมมุติสงฆ์นี้เราไม่รู้เองไม่ได้ว่าองค์ไหนเป็นอริยสงฆ์
 เพราะอริยสงฆ์เขาจะไม่พูดกับเราหรอก อริยสงฆ์เราจะรู้ได้ต่อเมื่ออริยสงฆ์ตอนแสดง
 ธรรม ถ้าแสดงธรรมขึ้นมา ธรรมะอันนั้นมันเหนือโลก ธรรมะอันนั้นเป็นสิ่งที่เรา
 คาดหมายไม่ได้ คุณพระไตรปิฎกรื้อค้นกันจนหัวแทบระเบิด พระไตรปิฎกท่องกันปาก
 เปียกปากและ พระไตรปิฎกรู้กันไปหมดเลย แล้วรู้อะไร รู้คือไม่รู้ไง พอพระไตรปิฎกจบ
 ๘ ประโยคเท่านั้นล่ะ.. นี่โศดาบันเป็นอย่างไร สกิทาคาเป็นอย่างไรไม่รู้ รู้พระไตรปิฎก
 หมดแต่ว่าไม่รู้สังจะความจริงเลย

ฉะนั้นพระอริยสงฆ์คืออะไร ใครรู้จักพระอริยสงฆ์ เรารู้ได้ด้วยสมมุติสงฆ์..
 สมมุติสงฆ์ ถ้าเรารู้จักอริยสงฆ์ไม่ได้เราต้องใช้สมมุติสงฆ์ สมมุติสงฆ์ เห็นไหม ถวาย
 สังฆทานถวายแก่สงฆ์ ถวายแก่สงฆ์ เพราะเราต้องการบุญกุศลมากเราถวายแก่สงฆ์ ถวาย
 แก่สงฆ์นั่นคือเป็นตัวแทนของศาสนา เป็นสังฆทาน แต่อริยสงฆ์ล่ะ.. อริยสงฆ์จะรู้ได้
 ต่อเมื่อการแสดงออกมา การแสดงออกของอริยสงฆ์ แล้วเราไม่รู้ไม่ได้ว่าองค์ไหนเป็น
 สงฆ์หรือเป็นอริยสงฆ์ เราไม่รู้ไม่ได้แต่ครูบาอาจารย์ท่านรู้ได้

ครูบาอาจารย์ท่านรู้ได้เพราะการแสดงออกมานี้มันเป็นความจริงหรือไม่เป็น
 ความจริง ถ้าเป็นความจริงนะ แม้แต่ทางโลก แม้แต่แค่ฤหัสถ์ พุทธมามกะนี้ระลึกถึงพระ

พุทธ พระธรรม พระสงฆ์เลย แล้วถ้ามันออกจากรั้วไปขาด ! ขาดจากพุทธมามกะนะ แล้วออกนอกกลุ่มนอกรทางไปนี่ขาดจากพุทธมามกะ ขาดจากชาวพุทธเลย !

สามเณร เห็นใหม่ สามเณรเวลาจะบวชเณร บวชเณรต้องระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ก่อน เวลาขาดจากพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์มันก็ขาดจากเณร ขาดจากเณรเลย แล้วพุทธมามกะก็เหมือนกัน ถ้าพุทธมามกะ.. ฉะนั้นเรื่องอย่างนี้เราคว้ามั่น เป็นเรื่องนอกศาสนา มันเป็นเรื่องนอกศาสนานอกไตรสรณคมน์ มันถึงไม่ใช่เป็นชาวพุทธ

ถ้าเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธต้องเป็นพุทธมามกะ.. พุทธมามกะมาก่อน พุทธมามกะมาแล้ว ถ้ามีความเชื่อมันมีความศรัทธา เห็นใหม่ มีความศรัทธาแล้วเขาบวชเป็นสามเณร บวชมาเป็นแม่ชีผ้าขาว นี้ถือศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ถ้าศีล ๒๒๗ นี้ก็เป็นพระ เป็นสมมุติสงฆ์ แล้วพอปฏิบัติขึ้นไปก็เป็นอริยสงฆ์ อริยสงฆ์เป็นขั้นๆ ขึ้นไป ถึงที่สุดแล้วนะ พันหมดเลย.. ถ้าพันหมดเลยมันก็เข้าใจเรื่องอย่างนี้หมด เข้าใจว่าอะไรที่เป็นที่เคารพจริง และไม่เป็นที่เคารพจริง แล้วไม่เป็นที่เคารพจริงแล้วจะไปเคารพใคร

พูดถึงเวลาปฏิบัติขึ้นมา มันก็ต้องเข้ามาสู่ตัวเรา เข้ามาสู่ตัวเราแล้วจะไปพึ่งใคร.. จะไปพึ่งใคร ถ้าพึ่งนอกจากพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์มันก็นอกศาสนา ถ้านอกศาสนาไปแล้วมันจะเป็นชาวพุทธได้อย่างไร

นี่มันเป็นกุศลหรือไม่เป็นกุศล ถ้าไม่เป็นกุศลมันก็.. นี่มันเรื่องของธรรมนะถ้าเรื่องของธรรม ฉะนั้นเพียงแต่ว่านี้พูดให้เห็นใจ เพราะการเคารพนอกจากไตรสรณคมน์ ถ้าเรื่องนอกไตรสรณคมน์.. พุทธมามกะ ! ถ้าพุทธมามกะมันต้องเชื่อในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ที่เราเชื่อได้ยาก คุณดูเราไป เห็นใหม่ นี่ชาวพุทธกราบตันกด้วย กราบตันกด้วยที่เครื่องมันออกตรงกลาง ไปกราบกบตัวสีขาว นี่พุทธมามกะ..? อันนี้เพราะอะไร เพราะความสงสัยของเราเอง ความลังเลของเราเองแล้วเราไม่มีที่พึ่ง เพราะคนขาดที่พึ่ง คนขาดที่พึ่งคนไม่มีจุดยืน เห็นใหม่ แต่ถ้าเราเป็นชาวพุทธ เราเป็นชาวพุทธแล้วเราศึกษาธรรมะของพระพุทธเจ้า

ศึกษารธรรมะ พระพุทธเจ้าพูดไว้ใน **อทาสิเม อกาสิเม** ๑ ในสวดศพ เห็นไหม แต่ก่อนคนเราเคารพภูเขาคาร์พทวงอาทิตย์ คาร์พไฟต่างๆ เพราะยังไม่มีศาสนา.. ท่านพูดอย่างนี้เลยนะเพราะไม่มีศาสนา แต่ในปัจจุบันนี้มีศาสนาแล้ว พุทธศาสนามีแล้ว ภูเขาภูเขาไฟ คาร์พทวงอาทิตย์ต่างๆ มันเป็นแร่ธาตุ พอมันเป็นแร่ธาตุบีบมันเป็นที่สิงสถิตของใคร มันเป็นที่สิงสถิตของใครแล้วเราไปกราบเคารพบูชาใคร

เรากราบเคารพบูชาที่เรากราบสิ่งที่ส่งออก แต่ถ้าพูดถึงเราศึกษารธรรมะของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอกให้ตั้งสติ เห็นไหม แล้วถ้าเราเข้ามาที่นี่ พอเราเข้ามาที่นี่ทำไมเวลาพระพุทธเจ้าเทศนาว่าการ เทวดา อินทร์ พรหมต้องมาฟังเทศน์พระพุทธเจ้าละทำไมหลวงปู่มันท่านบอกอยู่เชียงใหม่เวลานี้เวลาไม่ว่างเลย เทวดามาฟังธรรมตลอดไป.. เทวดามาฟังธรรม ทำไมเทวดามาฟังธรรมมนุษย์ละ แล้วมนุษย์นี้ทำไมเทวดาถึงมาฟังแล้วมนุษย์พูดอะไรให้เทวดาฟังละ

เพราะมนุษย์ได้ชำระกิเลสในหัวใจ ชำระกิเลสด้วยอะไร ด้วยสังขาร.. พระพุทธพระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัย เห็นไหม พระธรรม.. ธรรมการสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วมีการกระทำขึ้นมา แล้วใจมันเป็นธรรมขึ้นมา.. พอใจเป็นธรรมขึ้นมา เวลามนุษย์แสดงธรรมก็แสดงธรรมจากสังขารอันนั้น เทวดา อินทร์ พรหมไม่รู้ เทวดา อินทร์ พรหมก็ขอวิธีการ ขอการกระทำใหม่ เราจะตัดแปลงใจเราอย่างไร เราจะตั้งสติของเราอย่างไร เราจะทำหัวใจของเราให้พัฒนาขึ้นมาได้อย่างไร

นี่พระพุทธเจ้าก็สอนสัมโพชฌงค์ต้องทำวิจัย.. วิจัยในธรรมะ ธรรมะคืออะไร ธรรมะคือสังขาร ธรรมะธรรมชาติ ธรรมะเป็นวิทยาศาสตร์ ใต้นั้นเขาเอาไว้พลังงาน เขาจะเอาไว้ทำไฟฟ้า แต่ถ้าสังขารมันเกิดขึ้นมาในหัวใจ เวลามันเกิดขึ้นมานี้สังขารคืออะไร สังขารคืออารมณ์ที่เกิดขึ้นจากที่ไหน เกิดขึ้นมาเพราะเหตุใด แล้วเกิดขึ้นมาแล้วมันส่งผลคืออะไร แต่ถ้าเราตั้งใจทำคุณงามความดี เราทำคุณงามความดีมันก็นี้กุศลเกิดขึ้น กุศลเกิดขึ้นนี้มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร

เพราะถ้าสังขารที่มันที่สุดแล้วมันข้ามพ้นทั้งดีและชั่ว ข้ามพ้นทั้งกุศลและอกุศล แล้วมันจะข้ามพ้นอย่างไร เอาอะไรข้ามพ้น.. เราไม่มีวิธีข้ามพ้น เราจะข้ามพ้นอย่างไร จะกระโดดไปไหนข้ามพ้น นี่ใจที่ว่าเทวดามาฟังๆ มาฟังเพราะเหตุนี้ วิจัยใจ สัม

โพชฌงค์ เห็นใหม่ พลละ ๕ อินทรีย์ ๕ ทุกอย่างพร้อม แล้วมีอะไรเป็นธรรม.. นี้พุทธศาสตร์ !

พุทธมามกะมันต้องเป็นมาตั้งแต่พื้นฐาน แล้วนี่บอกว่ให้เคารพนอกจากพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์.. มันก็เรื่องของเขาล่ะ เรื่องของเขา ความเห็นของเขา ฉะนั้นอยู่ที่ความเชื่อนะ อยู่ที่ความเชื่อของคน แต่นี้เราไม่เชื่อ.. เราไม่เชื่อ แต่เราก็ไม่ไปเป็นคู่แข่งใคร (หัวเราะ)

เราจะพูดเพื่อพุทธศาสนา เราพูดเพื่อความดี แต่นี่เขาถามมา ถามมานี้มันเหมือนกับอะไรนะ ขุดหลุมพราง ! ขุดหลุมพรางให้ตกหลุม พอตกหลุมไปมันก็เป็นปัญหาทัน เห็นไหม นี่เราพูดถึงพุทธมามกะ.. เราต้องพูดถึงพุทธมามกะ เพื่อความเป็นสิริมงคล เพื่อความดำรงชีวิต เพื่อคุณงามความดี ! เอวัง